

Бібліотека
№ 1
1968

НАРАДА У СОФІЇ

СОФІЯ, 8 березня. (ТАРС). Учасники наради Політичного Консультативного Комітету держав — учасниць Варшавського договору висловили однозначний осуд злочинних дій американських імперіалістів, які намагаються силою зброї придушити національно-визвольну боротьбу в Південному В'єтнамі, перешкодити будівництву соціалізму в Демократичній Республіці В'єтнамі. Про це говориться в комюніке, прийнятому на нараді комітету, яка відбулася 6—7 березня в м. Софії.

Учасники наради, вказують в комюніке, всебічно розглянули становище, яке створилося в результаті дальшого посилення агресії Сполучених Штатів Америки проти В'єтнамського народу та її вплив на загальну міжнародну обстановку. Вони відзначили, що уряд США продовжує свій авантюристичний курс на розширення масштабів війни, відмовляється припинити бомбардування та інші агресивні дії проти ДРВ, перешкоджаючи таким чином створенню умов для переговорів з метою політичного врегулювання в'єтнамської проблеми.

Учасники наради прийняли Декларацію про загрозу мирові, яка створилася в результаті розширення американської агресії у В'єтнамі.

На нараді відбувся обмін думками по проблемі нерозповсюдження ядерної зброї. Учасники наради, підкреслюється в комюніке, виходячи з позиції, колективно виробленої Варшавською і Бухарестською нарадами Політичного Консультативного Комітету, підтверджують особливе значення відвернення розповсюдження ядерної зброї і важливість розв'язання цієї проблеми. Вони розглянули проект Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, розроблений у ході переговорів і дискусій у Комітеті 18-ти держав по роззброєнню, і висловили свої відповідні позиції в цьому питанні.

Нарада проходила у відвертій, товариській обстановці.

Змагаються руки у вправності і вмінні. Змагаються між собою подружки-комсомолки Надія Кукурудза та Тамара Сотниченко на честь славного 50-річчя ВЛКСМ. Баранста етикетка на прозорих посудинах розповідає, що вони прибули із Південного Новоархангельського району, де народились у плодоконсервному цеху. А смачні фрукти та овочі повідомляють про те, що їх готували добрі вмілі дівочі руки.
На фото: комсомолки Н. КУКУРУДЗА та Т. СОТНИЧЕНКО.

Фото В. СУСЛЕНКА.

В УРЯДОВОМУ РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ КОМІТЕТІ ПО ПРЕМІЯХ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ПРО ПРИСУДЖЕННЯ ПРЕМІЙ ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА ЗА ВИДАТНІ ЗАСЛУГИ В ГАЛУЗІ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Урядовий республіканський комітет по преміях імені Т. Г. Шевченка постановив присудити премії імені Т. Г. Шевченка 1968 року за видатні досягнення в галузі літератури і мистецтва:

В ГАЛУЗІ ЛІТЕРАТУРИ

Новиченку Леонідові Миколайовичу — за книгу літературно-критичних нарисів і портретів «Не ілюстрація — відкриття!».

В ГАЛУЗІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
Василяшук Ганні Василівні та Верес Ганні Іванівні — за цикл українських народних тканих рушників, створених у 1965—1967 роках.

В ГАЛУЗІ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Верьовці Григорієві Гурійовичу (посмертно) та Авдієвському Анатолієві Тимофійовичу — за створення високохудожніх концертних програм Державного заслуженого українського народного хору імені Г. Г. Верьовки.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ АКSMУ

Рік видання IX.

№ 30 (886).

ВІТОРОК, 12 БЕРЕЗНЯ 1968 РОКУ.

Ціна 2 коп.

ПРОГРАМА ДІЙ МОЛОДІ

БУДАПЕШТ. (ТАРС). Тут відбулася надзвичайна сесія виконкому Всесвітньої Федерації Демократичної Молоді (ВФДМ). Сесія обговорила найважливіше питання сучасності — про солідарність з героїчною боротьбою в'єтнамського народу проти злочинної агресії США.

Виконком прийняв звернення до молоді світу, в якому закликає її подавати ще ефективнішу політичну і матеріальну підтримку боротьбі в'єтнамського народу за свободу, незалежність і мир, об'єднати і координувати дії за успіх цієї боротьби. Виконком закликає молодіжні організації всього світу, яким дорогої справедливість, свобода і мир, приєднатися до всесвітньої кампанії дії молоді за перемогу в'єтнамського народу, яку організує Всесвітня Федерація Демократичної Молоді, і зробити все, щоб забезпечити успіх цієї ініціативи.

Виконком висловлює зобов'язання ВФДМ присвятити всю свою діяльність у ході підготовки і проведення IX Всесвітнього фестивалю молоді і студентів справі боротьби за перемогу в'єтнамського народу, за свободу, незалежність і мир, за триумф Ідеалів фестивалю, проти агресивної політики американського імперіалізму.

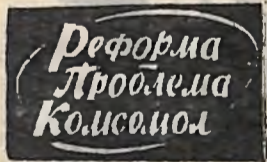
У зверненні виконком ВФДМ висловлює свою впевненість у перемозі в'єтнамського народу.

Члени виконкому схвалили програму всесвітньої кампанії дії молоді за перемогу в'єтнамського народу, яка передбачає проведення конкретних акцій, що сприяють дальшій активізації дій на національній і міжнародній основі всіх молодіжних організацій, що виступають на захист справедливої справи в'єтнамського народу.

На виконкомі прийнято також резолюцію на підтримку прогресивної молоді США, яка бореться проти агресії у В'єтнамі.

А ГІТАТОРИ, як правило, говорячи про досягнення нашої країни, наводять приклади пуску нових електростанцій, заводів виробництва тієї чи іншої продукції. Цифри переконали. Але я дивлюся не лише на них. Я відчуваю велетенські кроки п'ятирічки і там, де працюю.

Пригадую цехи, якими вони були рік тому. Особливо складальний. Сірі стіни, стеля. Вроздабрід стояли трактори, що поступили на ремонт. Біля них поралися десятки людей Гуркіт. Гам. А завітайте зараз в приміщення. Світло, тихо, машини на конвейєрі. Багато різних засобів механізації. Чимало змін і в інших цеху.

НА КОНВЕЙЄРІ

Там нові верстати, квіти. Але, мабуть, краще про все по порядку...

Бобринецька майстерня райоб'єднання «Сільгосптехніка» — одна з кращих в області. Із заздністю ми читали в газетах про хороші умови праці ремонтників. Хотілося, щоб і в нас сталися такі зміни. Молодь порушувала це питання на зборах, а члени штабу «Комсомольського прожектора» не раз висвітлювали існуючу «механізацію» в сатиричних стіннінках. Не заспокоювались і старші товариші.

Разом домоглися бажаного. Поїхали інженерно-технічні працівники в Бобринець. Взяли там необхідні креслення, розпитали, що і до чого, і почали переобладнувати свої цехи. Спершу взялися за складальний. Повиндали допотопні ручні талі, натомість поставили потужні електротельфери з кран-балками. Закупили пневматичні гайкозакручувачі, молотки, дрелі. Побілили стіни, панелі навели, стелю пофарбували в прийнятний колір, змонтували денне освітлення. Забетонували підлогу і на ній проклали рейки.

За короткий строк все зробили для переходу на поточковий ремонт тракторів, для поліпшення умов праці. У виконанні цих заходів активну участь брала молодь. Пам'ятаю такий випадок. Одного дня з колоспів до майстерні надійшло багато тракторів. Приймали їх нікуди, не закінчили монтаж складального цеху. Підійшов годі завідувач майстернею Л. Д. Соляник до комсомольців механічного цеху і мовив:

— Доведеться тимчасово залишити верстати. З монтажем відстаємо...
— Коли треба — перекваліфікуємося, — відповів за всіх токарь Борис Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

Калашников.

плоско-шліфувальний, токарний верстат. Освоїли ми й верстат для шліфування колінчастих валів. Коли його не було, ці деталі доводилося возити в Кіровоград або Долинську.

Всі зміни, про які я розповів, сталися за один рік. Для невеликого підприємства це великі обнови. І саме в них, на мою думку, й відчутна сила п'ятирічки на місці, про що часто забувають агітатори.

Так, невідомими стали ремонтні цехи майстерні райоб'єднання «Сільгосптехніка». На місце старих верстатів ставляться нові складні агрегати, запроваджуються поточкові лінії. Зростає продуктивність праці, поліпшується якість продукції, полегшується труд робітників. Люди раді таким змінам. І вони своєю винахідливістю, кмітливою думкою прагнуть допомогти, прискорити виконання завдань п'ятирічки.

Хіба ж не свідчить про сказане такий приклад. Як відомо, гідростанції високого тиску на тракторах часто виходять з ладу. Вони рвуться на штуцерах. А кожний же коштує до чотирьох карбованців, та й не завжди їх дістанеш. Довго це непокоїло токаря Федора Кривошею. Все міркував, як би вийти із становища. І придумав. Обрізав порявний кусок. Виточив новий штуцер і на нього за допомогою власноручно виготовленого пристрою шільно посадив шланг. Поставив на трактор, перевіряв у роботі: гідраліка працювала, як нова.

Тепер механізатори не відчувають нестачі деталей, економляться тисячі карбованців.

Кривошею разом з слюсарем Миколою Антоненком став автором ще одного пристрою — для виготовлення шайб водяних насосів тракторів та автомобілів.

Проявляють ініціативу й інші умільці. А все це разом і сприяє тому, що тепер трактор під час ремонту в нашій майстерні обходиться державі майже на 20 процентів дешевше, ніж раніше.

В. КРАВЧЕНКО,
заступник секретаря комсомольської організації Новгородківського райоб'єднання «Сільгосптехніка».

ПОЛІТИЧНИЙ ГАРТ

І ЗЕМЛЮ РІДНУ НА СПОМИН

Нові обряди пропагує і допомагає впроваджувати молодіжна комісія по пропаганді знань серед молоді.

Осінь. У Червоному — свято. Його мешканці проводжають до лав Радянської Армії молодих колгоспників. Клуб у святковій вбранні. Трохи схвилюваний, за трибуною голова артілі А. Д. Ящуринський. У президії — ветерани колгоспу, представники партійної і комсомольської організації, депутати сільради, майбутні воїни. Секретар партійного бюро П. М. Купер поздоровляє призовників і від імені парторганізації та правління вручає подарунки. Потім слово надається рідним, друзям, знайомим. Винуватці свята дають односельчанам клятву на вірність служіння Батьківщині, стають на коліно і цілують прапор. Текст клятви скріплюється підписами, які разом з фотографіями зберігаються в клубі на весь час служби.

Ветерани артілі вручають юнакам рідну землю. Дівчата заспівують пісню і дарують хлопцям білі

троянди — символ вірності. На сцену піднімаються матері майбутніх захисників і підносять хліб-сіль на вишitiesх рушниках.

А потім, перш ніж вирушити до райвійськкомату, кожен призовник на згадку саджає у сільському парку деревце.

Я не випадково не називаю призовників. Їх багато, бо такі проводи стали вже традицією в Червоному, так само як і в Казавчині, Таужній, Тополі, Заваллі та в самому Гайвороні стала доброю традицією урочиста реєстрація новонароджених.

В Гайвороні, Заваллі і Сальковім стало правилом проводити свята повноліття і посвяти в громадянські права, в Мощеній, Казавчині, Таужній — комсомольські весілля та посвячення в хлібороби.

У поширенні й утвердженні нових, радянських обрядів чималу роль відіграли члени товариства «Знання» і, зокрема, ко-

місія по пропаганді знань серед молоді, яка працює при районному відділенні товариства. Завдання полягає в тому, щоб досвід закріпити, примножити і збагатити ще більш новими формами і методами лекційної пропаганди. Якраз про це йшла мова на нещодавно проведеній Гайворонської районній конференції товариства «Знання».

Понад десять років комісія по пропаганді знань серед молоді очолює С. Е. Ейдліна. В комісії входять представники різних установ, підприємств та організацій міста. Це дає можливість урізноманітнювати форми і методи лекційної роботи серед молоді.

Пам'ятаючи заповіт В. І. Леніна, що «молодим робітникам потрібен досвід старих борців проти гноблення й експлуатації, борців, які провели багату страйків, брали участь в ряді революцій, умудрені революційними тра-

диціями і широким політичним кругозором», молодіжна комісія разом з райкомом комсомолу багато зробила, щоб молодь виховувалася на революційних, бойових і трудових традиціях партії і народу. Стали частішими зустрічі з ветеранами двох воєн, з тими, хто встановлював Радянську владу в місті, з тими, хто своєю працею прославляє його зараз.

В місцевому клубі ім. Воровського молодіжна комісія разом з радою клубу та райкомом комсомолу провела цікаві тематичні вечори: «Від залпу «Аврори» до польотів у космос», «Славний літопис нашого міста». На цих вечорах виступили перший член Гайворонського ревкому О. Ф. Бажуря, учасник Великої Вітчизняної війни В. А. Аркатов, колишній керівник партизанського загону М. П. Кришталь, заслужений учитель респуб-

ліки О. Н. Ніколайчук, голова міської Ради П. А. Пруднук та інші.

Члени комісії велику допомогу надали юним слідопитам шкіл в розшуках матеріалів з історії Гайворона, про перших комсомольців і піонерів. Внаслідок цих пошуків у школах з'явилися чудові альбоми, які відображають героїчний шлях нашого народу за роки Радянської влади і, зокрема, історію Гайворона та навколишніх сіл.

Успіх у роботі комісії по пропаганді знань серед молоді забезпечує тісна співдружність з працівниками райкому комсомолу. Жодний захід, який організовує і проводить молодіжна комісія, не проходить без їхньої участі.

Н. РИБАЛКО,
член комісії по пропаганді знань серед молоді обласної організації товариства «Знання».

ЧОЛОВІЧА ПРОФЕСІЯ ВАЛІ ЧЕЛЬЦОВОЇ

Справу Василя Потіхи з села Софіївки Компаніївського району вела слідчий райпрокуратури комсомолка Валентина Чельцова.

— Важко це було, Валю?

— Якусь мить вагається.

— Треба уявити знахабнілого хулігана, від якого в селі розбігаються діти, а дорослі обходять здалеку. І я з ним — наодинці.

Валентина розповідає про суть справи.

— Вона, власне кажучи, — не складна. Захмелілий хуліган приходив в чужу сім'ю, сідає за стіл і починає господарювати. Коли ж йому зауважили, що він, мабуть, переплутав вулиці, Потіха бере ніж і б'є ним у спину господаря.

— Слідчому конче потрібно, — продовжує Валю, — щоб обвинувачуваний визнав свою вину. Без цього справу за-

кінчити не можна. Є факт, є свідки, а визнання немає. От і доводиться інколи до ночі просиджувати з такими. Відпустиш, а він на ранок передумає і відмовиться від своїх слів.

Хліб у Валентини, як кажуть, нелегкий. І вибирала вона його сама.

— Пропонували мені працювати адвокатом. Спокійніше і... не треба було б «арештовувати» машину секретаря райкому, — лукаво поглядає в бік Адама Коротченка, нашого співрозмовника, секретаря Компаніївського райкому комсомолу.

Адам не сердиться, швидше захоплюється оперативністю і енергійністю комсомолки. Була нагальна справа, люди чекали її допомоги, а машини під рукою не було. От і довелось...

Свою професію дівчина любить. Любить щиро, без фраз. Можна дивуватися

цього, а можна її зрозуміти. Здавалося б, що тут любити? Щодня мати справу зі злочинцями.

— Для мене, як для слідчого, головне не в тому, щоб розкрити злочин, — говорить Валю, — хоч це і вважається моєю основною роботою. Злочин попереджений, профілактика — ось справжня робота для працівника прокуратури. І я маю надію, що незабаром це стане основним у нашій роботі.

Вона тут же завела мову з Адамом Коротченком про громадських слідчих, без яких не уявляє далі своєї роботи.

Я все ж таки наважился поставити стандартне запитання: як трапилося, що дівчина стала слідчим. Адже це трохи незвичайно.

— Після закінчення середньої школи працювала секретарем у народному суді. Побачила, як кажуть, ближче життя, тих, хто заважає людям спокійно жити і трудитися. Думка стати слідчим прийшла сама по собі. Спочатку заочне відділення Одеського юридичного інституту, потім стаціонар Харківського.

Переді мною весь час слідчий. Дівчина захована десь далеко за густими віями. Мені хочеться знати щось із її дівочого життя, ну, хоч би й те, чи танцює вона сучасні танці.

— Знайомі говорять, що в мене чоло-

віча професія, що душа поступово грубіє на цій роботі. — Валю відверта.

— Не знаю, може, вони й праві, але «шейк» я танцюю, люблю пісні, гарні книги і кіно. Танцювати доводиться більше у вузькому колі, бо на танцювальному майданчику партнери інколи не наважуються запрошувати.

— Валю, у вашій роботі, мабуть, неможливо без зброї?

— Стріляти вмю, але пістолета з собою не беру. Просто боюся забути його десь на прилавку, — жартує Валентина.

Вона дивиться на годинник і прощається: чекають люди, чекають чийсь долі. Я уявляю, як світяться її очі, коли вона переконується в тому, що людина не винна, або як вони темніють, коли Валю зустрічається з шахрайством, злочином.

Дівчина крокує до своєї неспокоїної роботи. І, можливо, зараз, коли ми листуємо книгу або дивимося телевізор, в кабінеті слідчого Компаніївської прокуратури дзвенить телефон, і комсомолка Валю Чельцова вже одягає пальто, щоб їхати. Куди? Комусь на допомогу.

В. ШАРІЯ.
Компаніївський район.

● НАЗУСТРІЧ ІХ ВСЕСВІТНЬОМУ

Шестиповерховий будинок під номером 134 з'явився на вулиці Раківського в Софії зовсім недавно, але він уже здобув заздрісну популярність. Зовні нове прикрасення мало чим відрізняється від багатьох інших адміністративних споруд, які побудовані за останній час в болгарській столиці, але мешканці Софії знають, що тут працює особлива, молодіжна адміністрація...

Біля головного входу напис: «Національний підготовчий комітет ІХ Всесвітнього фестивалю молоді і студентів». А поруч плакати, на яких пло-

меніють слова: «Солідарність, мир, дружба».

Петр Младенов, секретар ЦК Димитровської комуністичної спілки молоді, — відповідальний секретар Підготовчого комітету, і в нього особливо багато турбот. Треба координувати заходи не тільки в міжнародному масштабі, але і в національних рамках, тобто твердо визначити, як буде представлена на фестивалі болгарська молодь. Але енергійного секретаря не лякають труднощі.

В Підготовчому комітеті нам повідомили, що заявки на участь у фести-

валі уже надійшли із 110 країн світу. Найбільш представницькою делегацією на міжнародному молодіжному форумі буде, звичайно, болгарська. Тільки в художній програмі будуть брати участь близько двох з половиною тисяч болгарських юнаків і дівчат. Свідками фестивалю будуть 60—70 тисяч молодих іноземних туристів, яких особливо багато в Болгарії в липні — серпні.

Широкою буде спортивна програма фестивалю. Посланці багатьох країн світу виступлять на змаганнях з багатьох видів спорту, щоб завою-

В ШТАБІ ФЕСТИВАЛЮ

вати пам'ятні фестивалні значки та медалі.

Ще про одне ми дізналися в штабі фестивалю: в дні всесвітнього форуму молоді Софія буде святково прикрашена і освітлена, як справжнє місто молодості.

Д. БОЧАРОВ,
кореспондент ТАРС.
Софія.

ФОТО-
ІНФОРМАЦІЯ

● Він поклав на святковий стіл вирум'янений торт, зустрівся з ідичними поглядами гостей і отак завжди в Анастолія ІГНАТЮКА, працівника ідальні Маловисківського робкоопу. (Фото вгорі).

● Сімдесят п'ять учнів Гайворонської СШ № 1 вирушили в похід до села Соломії. Вони присвятили його наступному ювілею Ленінського комсомолу.

Фото В. ФЕДОРОВА та В. ЗЕМНОРІЯ.

ПІДСУМКИ КОНКУРСУ „БАГНЕТ І СОНЦЕ“

На літературний конкурс, присвячений 50-річчю Збройних Сил СРСР, надійшло десятки творів. На своєму засіданні журі конкурсу вирішило першої премії не присуджувати, а замість неї встановити чотири заохочувальні.

Другі премії присудити: **В. Гончаренку** (м. Кіровоград) за фрагменти з поеми «Пісня про білий пам'ятник» та **В. Гордієнку** (с.мт. Добровеличківка) за нарис «Піщаний Брід — діюча армія».

Треті премії присудити: **І. Гельману** (м. Кіровоград) за оповідання «Поки вона чекала», **П. Рябому** (м. Кіровоград) за спогади «Два написи на фотон», **М. Стояну** (с. Панчево Новомиргородського району) за нарис «Ти будеш комуністом, Володусю».

Заохочувальні — **В. Баранцеву** (м. Кіровоград) за добірку віршів «Всегда на посту», **І. Ісаєву** (м. Мала

Виска) за вірші із «Фронтвих зошитів», **О. Ковтуну** (м. Мала Виска) за нарис «Село назвали Геройським», **В. Колесникову** (м. Олександрія) за вірш «Весілля».

Відзначити в числі кращих творці: «Гітара хотіла жити» **В. Ольшевського** та **Г. Самоліса** (м. Севастополь), «Шлях солдата» **І. Бантиша** (с. Панчево Новомиргородського району), «Син» **С. Левадченко** (с. Онуфріївка), «Є тільки одна фотокартка» **О. Олійника** (с.мт. Добровеличківка), «Степова мати сина Карелі» **В. Журавського** (м. Кремгес), «Нагідки під снігом» **С. Алейнікової** (м. Кіровоград).

Журі висловиле подяку всім товаришам, які взяли участь у конкурсі.

Журі конкурсу.

ЗАРАДИ НОВОЇ ЛЮДИНИ

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ А. С. МАКАРЕНКА

БУЛО ЦЕ не так давно в стінах Кіровоградського педагогічного інституту. Проходячи мимо стенду, присвяченого діяльності та творчості видатного радянського педагога, я помітив людину у військовому. Через якісь півгодини відчинив двері кабінету і був дуже здивований — цей військовий продовжував зивчати наш стенд. Може, згадує своє зм'яте, покалічене дитинство, юність? Я підійшов до нього, став поряд і почав розглядати стенд, роблячи вигляд, що вперше його бачу. В цю мить я звернув увагу на те, що мій сусід занадто пильно вдивляється в одну з фотографій. Тишу порушив я, мимоволі звернувшись до нього із запитанням:

— Можливо, пізнали себе на цій фотографії?

Відповідь не довелось довго чекати.

— Так, — сказав він. — Ось бачите, це я...

Я спіставляю зображення на знімку і військового, все більше переконуюсь, що це один і та ж людина. Правда, там, на фото, сиділа юнак за столом під час засідання бюро комсомольського активу чи ради командирів комуні імені Ф. Е. Дзержинського, а поряд зі мною стояла літня людина, підполковник Радянської Армії Василь Романович Камардінов. Дізнавшись, що Камардінов політпрацівник, викладач вищого авіаційного училища, домовляюсь про нові зустрічі...

Зі своїми спогадами про А. С. Макаренка Василь Романович виступив перед студентами, викладачами, співробітниками інституту. Як сьогодні, пригадую цю зустріч, пригадую й те, що, коли він за-

Антон Семенович Макаренко жив великим життям, пройшов шлях від рядового вчителя початкової школи до видатного педагога й письменника.

«Університетом» Макаренко було робітниче середовище, революції 1905 і 1917 років, тривала педагогічна робота в дореволюційних школах і в радянській трудовій колонії.

Промежем, що освітлював його творчий, новаторський шлях педагога-письменника, було марксистсько-ленінське вчення і в першу чергу — безсмертна промова великого В. І. Леніна, проголошена 2 жовтня 1920 р. на III з'їзді комсомолу.

Не випадково на робочому столі Макаренка завжди можна було бачити твір «Мати» Горького і промову Леніна «Завданням Спілок молоді». Чудові художньо-педагогічні твори А. С. Макаренка «Педагогічна поема», «Прапори на баштах», «Марш 30-го року», «ФД-1», «Честь»,

«Книга для батьків» та інші залишаються прекрасними порадиниками нашого народу та молодого покоління.

Цінність його творів і діяльності полягає в тому, що вони допомагають нам зрозуміти людину з усіма її сильними й слабкими сторонами, закликають поважати і любити людину, довіряти їй, вимагають забувати її минуле, а головне — вселяють впевненість у можливості розвитку людської гідності.

Новаторська, справді героїчна діяльність Макаренка в колонії ім. Горького (1920—1928 роки) і в комуні ім. Дзержинського

(1928—1935 роки) в значній мірі була обумовлена горьківським оптимізмом: «Людина — це звучить гордо».

За 16 років роботи в колонії ім. Горького і в комуні ім. Дзержинського Макаренко виховав та перевиховав більше трьох тисяч чоловік, серед яких є люди різних професій: педагоги й лікарі, інженери й робітники, артисти й журналісти, офіцери армії та флоту...

Кіровоградцям Макаренко близький і дорогий ще й тому, що він з 1911 по 1914 рік працював учителем Долинського двокласного залізничного учили-

ща, у реконструйованому приміщенні якого зараз розміщена середня школа № 2.

Колішні учні Долинського залізничного двокласного училища М. Н. Дюпенко, В. Д. Опришко, Д. Д. Опришко, І. А. Іщенко, М. Л. Лановенко та інші з теплотою і вдячністю згадують свого чудового наставника А. С. Макаренка, деякі з них зберігають його пам'ятні подарунки.

Видатний педагог завжди в наших рядах, він, як живий з живими, продовжує вести мудру й повчальну розмову про комуністичне виховання нашої людини.

„ДИВОВИЖНИЙ ВИ ЧОЛОВ'ЯГА!“

лишав актовий зал інституту, переповнена аудиторія стоячи довго аплодувала йому.

Камардінов з 1927 по 1934 рік перебував у дитячому колективі, яким керував Антон Семенович.

Розповідь про свого вихователя Василь Романович розпочав словами: «Педагогічну діяльність і погляди А. С. Макаренка я хочу оцінити з точки зору очевидця».

Спочатку він «по секрету» сказав, що понад 20 перших вихованців А. С. Макаренка взяв з банди Махна (він мав на увазі роки заснування колонії ім. О. М. Горького). Цим Василь Романович вказав на важкий склад вихованців, з якими довелося працювати і з яких треба було «робити» справжніх людей.

— Тепер я добре розумію, — продовжив Камардінов, — що центральним педагогічним питанням в діяльності А. С. Макаренка була проблема організації і виховання дитячого колективу, проблема виховання особи в колективі, через колектив і для колективу, який він вважав дорожчим, багатішим інструментом виховання.

Присутнім наш гість розповів і про структуру дитячої комуні ім. Дзержинського.

— Загальний колектив вихованців складався з загонів. Загони будувались не за віковим, а за виробничим принципом. В них входило 12—15 вихованців. На чолі стояли командири, з яких утворювалась рада командирів. Великого значення надавав Макаренко дитячому самоврядуванню. Цей принцип знаходив своє втілення в організації праці, навчання, виховання, культурно-масової роботи тощо. Командир від імені колективу наділявся необмеженою владою, а рада командирів була свого роду «Радою міністрів» по відношенню до республіки безпритульних.

— Я працював секретарем ради командирів, — сказав Камардінов про себе.

Макаренко високо цинив дитячу ініціативу, творчість, самодіяльність. Рада командирів серйозно і з повною відповідальністю розглядала різноманітні питання життя й діяльності дитячого колективу. Ми добре знали, що комуну вихованець залишав лише тоді, коли був підготовлений до життя, практичної діяльності.

І Василь Романович розповів про те, що на ім'я ради командирів від вихованців надходили різні заяви, в тому числі й про дозвіл на куріння, шлюб.

На таке засідання запрошували на-

віть лікаря. Якщо вихованець повнолітній, мав добре здоров'я, то на його заяві з'являлась резолюція: «Дозволити». А якщо членам ради видно і лікар підтверджує, що у вихованця кволе здоров'я (худий, блідий...), то на заяві з'являлась дуже оригінальна віза — «Тимчасово утриматись». З педагогічної точки зору це був глибоко продуманий документ. Всі добре знали, якщо винести рішення — «заборонити», то вихованець стане курити.

Камардінов з гумором повідомив, що одружуватись також можна було лише з дозволу ради командирів.

— Нам доводилось розглядати заяви, в яких, наприклад, комунар Воленко писав, що хоче одружитися з Тонєю Торською. Така заява розглядалась ґрунтовно. Воленку і Торській треба було назвати свій виробничий розряд, можливі заробітки після залишення комуні і т. д. Зваживши реальні підстави для самостійного життя, на заяві писалось: «Дозволити». Мало того, рада командирів виділяла для них гроші, ліжко, стіл і т. п. для так званої «сімейної ідилії». Звичайно, іноді на подібних заявах виникала і не зовсім приємна резолюція: «Тимчасово утриматись».

— Макаренко, — підкреслив Василь Романович, — серйозно займався вихованням юнацьких почуттів, при потребі він стримував ці почуття, дисциплінував їх, а це принишло лише користь — формувалась серйозний погляд на кохання, шлюб, життя. Тут особисті інтереси повинні були поступитись перед суспільними.

Камардінов розповів і про роль загальних зборів дитячого колективу.

— Загальні збори ми розглядали як свого роду «Верховну Раду».

І він згадав цікаві факти з життя комуні, наголосив, що вихованці дуже боялися загальних зборів.

Боялись тому, що треба було вийти на середину, стати точно під люстрою. А це було не так просто, бо вихованці «знущались» над тим, хто провинився, вони довго наказували йому: зроби крок вліво, лівкроку вперед, трохи назад і т. д.

Після цих попередніх «процедур» порушник повинен був відповідати на різні питання і в різні боки своїм товаришам. Дитячий колектив вимагав, а значить і виховував кожного свого члена.

Камардінов розповів про повагу, любов комунарів до Антона Семеновича, підкреслив, що Макаренко знав кожного із 500 чоловік і що в нього на вихованців були заведені картки. В одній з них можна було прочитати: «Камардінов став худнути, гірше вчиться з хмії...»

— Всі ми відчували його любов до себе, хоч він її не виявляв зовні.

Про А. С. Макаренка гість говорив, як про висококультурну, високоосвічену (міг викладати майже всі предмети в середній школі), працюючу (не знав вихідних днів, відпусток), просту й доступну для всіх людину.

...Основоположник радянської літератури О. М. Горький, сторіччя з дня народження якого буде скоро відзначатися, з великим інтересом слідував за чудовою працею педагога, високо оцінював його діяльність і творчість, з глибокою повагою і любов'ю відгукувався про нього: «...Вас я міцно обнімаю, дивовижний Ви чоловік і саме з таких, яких Русь потребує. Хоч Ви похвалі не любите, але — це від усієї душі і між нами».

Л. ШКОТ,
старший викладач Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна.

На знімку зліва: А. С. МАКАРЕНКО з своїми вихованцями Т. ТАТАРІНОВИМ та К. БОРИСКИНОЮ (вгорі ліворуч); В. Р. КАМАРДІНОВ (в центрі) на бюро комсомольського активу (вгорі праворуч); Долинське двокласне залізничне училище, в якому з 1911 по 1914 роки працював А. С. Макаренко; А. С. МАКАРЕНКО та О. М. ГОРЬКИЙ серед діточат колонії імені Горького.

